

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare odată în săptămână: DUMINECA

<p>Prețul Abonamentului:</p> <p>Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr. „ „ „ pe 1/2 an . 2 „ 50 „ „ România și străinătate pe an . 14 franci „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte, 3 fl., până la 200 de cuvinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Correspondențele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ“; eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografeii diecesane în Caransebeș</p>
---	---	---

Cercetarea bisericii

Întâia poruncă bisericească sună: „*Să mergem la biserică Dumineca și în sărbători...*“

Sublimă este porunca aceasta! — Și eată pentru ce:

1. *Cercetarea bisericii nutrește sentimentul religios-moral.* Acest sentiment este înăscut fie-cărui om. El se deșteaptă prin cele dintâiu intuițiuni despre lucrări religioase-morale și se desvoaltă și întărește prin studiul sistematic al religiunii. Dară de când se deșteaptă și până când se întărește, acel sentiment are neconținut trebuință de un surogat, care să-i susțină viața și acest surogat este în prima linie cercetarea bisericii. Fără de acest nutriment sufletească cunoștiințele de religiune nu valorează de cât teoria fără praxă. Nu-i vorba, omul poate practica cunoștiințele sale religioase-morale și afară de biserică, cu toate acestea

2. *Biserica este cel mai potrivit, ba am putea zice unicul loc, în care omul își poate manifestă, prin urmare nutri, sentimentul său religios-moral în toată puterea cuvântului.* În biserică mărturisim solemn credința noastră în Dzeu Tatăl, atotțiitorul și făcătoriul lumii; în Fiul, care s'a dat pentru mântuirea noastră; în Duhul sănt, care umplând pe oameni cu darurile sale îi curățește și șănțește. Tot în biserică arătăm iubirea noastră cătră Dumnezeu și prin cântări și rugăciuni cerem dela Părintele îndurărilor pânea trupească și sufletească de toate zilele; în biserică mai departe mulțămim celui Preabun pentru toate, de câte ne face părtași și lăudăm pre cel lăudat între sănți. În biserică, în fine ne însuflețim de adevărată iubire, când cerem „toate cele bune și de folos“ atât pentru noi, cât și pentru cei mai mari contrari ai noștri.

Eată pentru ce am zis, că este sublimă întâia poruncă a bisericii.

Porunca aceasta însă se calcă sau cel puțin se desconsideră în următoarele două feluri:

- a) *dacă nu mergem la biserică,* și
  - b) *dacă în biserică nu ne lăpădam de grija lumească sau stăm ca un trunchiu întrênsa,* — cu alte cuvinte: *nu participăm activ la servițul divin.*
- Despre aceste rele și despre îndreptarea lor voese se zic câteva cuvinte.*

Neumblarea la biserică este un păcat mare. Credinciosul nebisericos, ce e drept, nu neagă esistența lui Dzeu, nu combate învățăturile bisericii și nu atacă aszământele acesteia; dară trăiește ca și când nu ar fi Dumnezeu și nu ar avea trebuință de toate acele daruri, ce le poate oferi numai biserică. Nebisericosul uită, că este compus din corp și suflet și că și sufletul are trebuințele sale, de cari e îndatorat să grijască ca de susținerea vieții fizice. Indiferentismul nostru față de biserică și aszământele ei e isvorul nenumăratelor viții, cari grăbesc de multe ori nu numai moartea sufletului, ci și a corpului. Nebisericosul calcă o poruncă pozitivă a bisericii și este tot de odată ucigașul sufletului său. Pe lângă asta dă scandală altora.

Ca nebisericosii, dacă nu mai rîi, sunt toți aceia, cari mergând la biserică nu iau parte activă la servițul divin.

Acești bisericosii păcătoși sunt de mai multe feluri. După felul lor se poate judeca mărimea păcatului comis în contra porunci prime bisericești. Unii vin la biserică, pentru-că așa se cuvine; ei se cred, că dau esemplu bun prostimii. Alții umblă la biserică pentru ochii lumii, ca să fie admirați de mulțime pentru poziția lor socială, pentru oare cari însușiri de ale lor reale sau închipuite. Unii earăș cercetează biserică, pentru ca să schimbe monotonia săptămânii delectându-se la corul frumos, la predica cea bună, care se prinde de ei ca mazerea de părete; alții în fine găsesc în biserică cel mai

potrivit loc pentru afacerile lor private. Aci se întâlnesc cu Nan și cu Bran, aci se informează despre întâmplările de peste săptămână și pun la cale lucrurile, ce privesc viitoarele lor interese.

Sunt în fine și bisericosi de aceia, cari vin la biserică sau din obicei sau pentru că acasă nu au ce lucra și aci cucuiesc, stau ca un trunchiu, nu iau parte activă la serviciul dumnezeesc.

Toți cei-ce păcătuiesc încontra numitei porunci bisericesti nu se pot asemăna decât cu cei chemați la „cina mare“ și sub diferite preteste ne'nsemnate nu vin [Luca 14, 16—24], — și cu „cârturarii, cărora le place a umbla în vestminte lungi și iubesc închinăciunile în târguri și scaunele cele mai de sus în sinagogi“ [Luca 20, 46]. Oare nu sunt toți ca fariseii, cari se rugau: „Dumnezeule! mulțămescuți, că nu sunt ca ceilalți oameni răpitori, nedrepti...“ iar în lăuntru lor erau plin de păcate [Luca 18, 10...]? Oare nu se potrivesc la ei cuvintele lui Isus: „Casa mea se chiamă casă de rugăciune și voi ați făcut-o peștere de tâlhari“ [Marcu 11, 17].

„Toți acestia — zice Domnul — vor lua mare osîndă“ [Luca 20, 47].

(Va urma)

Raport general

despre starea protopresbiteratului Caransebeșului în decursul anului 1893.

Partea I. bisericască

I. Statul personal preoțesc

Protopresbiteratul Caransebeșului l'a format cu finea anului 1893. 47 comune matre și 11 comune filii. În comunele matre cu finea anului 1893 au fost 49 parohii, și acestea cu filialele lor au fost provăzute cu 1 protopresbiter, 9 parohi, 34 administratori parohiali și 5 capelani.

Afară de acest stat personal mai sunt în gremiul consistorial un arhimandrit, un presbiter ca profesor, un presbiter ca catehet și un protodiacon, cari toți își esercează drepturi și își împlinesc datorințele în afacerile protopresbiteratului.

Cualificațiunea formală a preoțimeii tractuale se arată astfel:

protopresbiterul tractual are 8 clase gimnasiale cu maturitate și studii academice, 1 presbiter cu 8 clase și maturitate, 1 cu 7 cl., 1 cu 6 cl., 1 cu 5 cl., 23 cu 4 clase, și 2 cu 3 clase gimnasiale; 15 cu clasele normale germăne, 4 cu școalele regimentale din fostul confiniu militar și 1 cu școala poporală românească.

Afară de aceasta cualificațiune 8 dintre preoții tractuali au mai făcut și studiile pedagogice la diferite institute și în diferite timpuri.

Preoții protopresbiteratului vorbesc pe lângă limba maternă, 24 limba germănană, 5 limba germănană și sârbă, 15 limba germănană și magiară, 5

limba germănană, sârbă și magiară și numai unul este, care nu vorbește nici una din limbile patriei pe lângă limba maternă.

Între preoții din gremiu 3 sunt cu 8 clase gimnasiale, maturitate și studii academice și 1 cu 4 clase gimnasiale.

În decursul anului 1893 au adormit în Domnul 2 dintre preoții tractuali și anume: preotul Romul Ionășel din Obreja și preotul Constantin Maniu din Peștere.

Locurile devenite vacante prin moartea lor nu s'au împlinit definitiv; s'au luat însă măsurile de lipsă pentru îndeplinire.

Dintre preoții protopresbiteratului sunt 38 căsătoriți, ear 11 văduvi. Preoții căsătoriți au 48 băeți și 32 fete, toți minoreni. Dintre cei din gremiul consistorial 1 e monah, unul văduv, unul celibe și 1 căsătorit fără copii.

2. Dotațiunea preoților.

Preoțimea din protopresbiteratul Caransebeșului cu finea anului 1893 a fost dotată cu 1865 jugere 1173°□ în pământ sesional, care represântă în calcul mediu 9290 fl. venit; adecă cu 1 sesiune întreagă mai mult ca în anul 1892 fiind-că preotului Antonie Balaciu din Ohaba-mutuic i-s'a dat spre folosire proprie sesiunea a II-a de acolo, pe carea a folosit-o biserică în decurs de 31 ani. Cu competențele stolare în sumă de 4574 fl. 70 cr., cu competența numită bir parohial în sumă de 4758 fl. 96 cr. ear în naturali cu 57 meți cucuruz și 16 metrii de lemne de foc. În fine chiria dela 14 case parohiale în suma de 384 fl. 60 cr.

Prin urmare întreaga dotațiune acelor 49 preoți din protopresbiterat face suma de 19008 fl. 26 cr. v. a. 57 meți cucuruz și 16 metrii de lemne.

Spre a satisface concludului adus de Prea onor. sinod protopresbiteral în anul 1891 sub Nr. 5 alinea ultimă, îmi iau voie a arêta pe baza singuratecelor conspecte întrate la oficiul protopresbiteral, că preoțimea protopresbiteratului din competența stolară în suma de 4574 fl. 70 cr. a primit 3396 fl. 08 cr.; a rămas prin urmare restanță din stolă 1178 fl. 62 cr. va să zică cu 17 florini mai mult ca și anul 1892. Din competența numită bir parohial în sumă de 4738 fl. 96 cr. s'a primit 4124 fl. 20 cr. va să zică să află în restanță 614 fl. 76 cr. adecă mai puțin ca în anul 1892 cu 354 fl. 38 cr. Naturaliele nu se arată a fi în restanță. Amintesc că mai mare restanță în stolă și bir se află în comunele: Peștere, Ohaba, Voislova și Apadia; apoi în parte și Delinești.

Conspectul preoțimeii și a venitelor se alătură aici sub A.

3. Sinoade parohiale.

În decursul anului 1893 s'a ținut sinoade parohiale ordinare în toate comunele matre precum și în cele 3 comune filiale cu biserică. Este de ob-

servat că sinodul parohial ordinaru în comuna Feneș s'a ținut mai târziu de cum prescrie statutul organic și aceasta s'a întâmplat din motive binecuvântate. În sinoadele parohiale ordinari nu s'au pertractat alte obiecte decât cele provăzute în statutul organic §. 7.

Sinoade estraordinare s'au ținut de toate 35 și anume 33 pentru preliminariile și repartițiile cultului pro 1893 și două pentru alegerea preotului respective capelanului.

Dintre sinoadele ordinare subscrisul ca protopresbiter am condus două, unul în Caransebeș și altul în Obreja. Dintre sinoadele estraordinare am condus cinci și anume sinoadele parohiale estraordinare din comunele Feneș, Rusca și Poiana pentru îmbunătățirea salariilor preoțești cu rezultate înbucurătoare și două sinoade estraordinare în Poiana și Ohaba-mutnic pentru alegerea preoților.

Comitetele parohiale încă și-au ținut ședințele lor în număr mai mare sau mai mic. Cele mai multe s'au ținut în comuna Caransebeș și Rusberg; cele mai puține în comunele Crâjma, Feneș și Poiana.

4. Mișcarea populațiunei.

1. Computată populațiunea după numărul sufletelor, aflăm după singuraticile conspecte din comunele protopresbiteratului, că cu finea anului 1893 au fost de toate 50.378 suflete și anume: 25.571 bărbătești și 24.807 femești, va să zică față de anul 1892 un crescământ de 240 suflete. Acest crescământ provine dela casurile de naștere față de casurile de moarte cu plusul 240.

Populațiunea protopresbiteratului a locuit în anul 1893 în 8148 de case, în care s'au salășluit 10.447 de părechi căsătorite. Numărul caselor este mai mare cu 140 decât în anul 1892 și acest crescământ provine dela despărțirea comunioanelor.

2. Cu privire la casurile de naștere aflăm că în anul 1893 s'au născut preste tot vii și morți 1813 și anume 915 băbați și 898 femei, adecă nașterile sunt mai multe cu 107 de cum au fost în anul 1892. Dintre cei născuți în anul 1893 sunt din pat legiuit 1643, din pat nelegal sunt 170. Nașteri nelegiuite sunt cu 24 mai multe decât în anul 1892.

Dintre cei născuți în anul 1893 au venit morți pe lume 37 băeți și 20 fete la olaltă 57 din pat legal; ear 5 băeți și 4 fete din pat nelegal; prin urmare numărul celor născuți morți este preste tot 66.

Între nașterile anului 1893 sunt a să socoti și 22 casuri de gemeni; din cari au venit pe lume 18 feciori și 26 fete la olaltă 44.

3. În decursul anului 1893 s'au binecuvântat 508 cununii adecă cu 22 mai multe ca în anul 1892. Cununiile anului 1893 s'au făcut, și încheiat între fețe de una și aceeași religione 500 între fețe de religioni diferite respective mestecate 8, prin urmare și aici cu 11 mai puține ca în anul 1892.

După starea căsătoriților cununiiile s'au făcut după cum urmează:

- a) juni cu june 418 părechi
- b) juni cu văduve 19 părechi
- c) văduvi cu văduve 27 părechi și
- d) văduvi cu fete 44 părechi.

4. Casuri de moarte preste tot au fost 1573 adecă 831 băbați și 742 femei, va să zică cu 32 casuri mai puține ca în anul 1892

Până la finea anului al 5-lea al etății au reposat 697 indivizi; ear dela al 5-lea an în sus au reposat 876 indivizi; prin urmare mortalitatea se arată a fi mai mare la indivizi peste 5 ani.

Comparate casurile de naștere în număr de 1813 din anul 1893 cu casurile de moarte din acest an, în număr de 1573 rezultă că casurile de nașteri sunt mai multe cu 240.

5. Cu privire la schimbarea confesiunei se arată că dela biserica noastră la alte biserici au trecut un individ, ear dela alte biserici la biserica noastră au venit 10 persoane, va să zică în anul 1893 au trecut dela biserica noastră la alte biserici mai puțin cu 1 decât în anul 1892 și dela alte biserici la a noastră ear cu 1 mai puțin.

6. Părechi de concubini cu finea anului 1892 au fost de toate 550 adecă tocmai atâtea casuri ca în anul 1892.

Spre a satisface concludului adus de Prea On sinod protopresbiteral în anul 1891 sub Nr. 5 'mi iau voie a espune aici părechile concubinilor după starea lor și anume:

- a) juni cu june 192 părechi
- b) juni cu văduve 80 părechi
- c) juni cu mueri măritate, cari nu trăesc cu băbații lor 50 părechi
- d) văduvi cu văduve 70 părechi
- e) văduvi cu june 15 părechi
- f) văduvi cu mueri părăsite de bărbat 40 părechi
- g) bărbat părăsit de muere cu muere părăsită de bărbat 43 părechi
- h) bărbat părăsit de muere cu jună 30 părechi
- i) bărbat părăsit de muere cu văduvă 25 părechi
- m) bărbat despărțit legal cu văduvă 1 preche
- n) bărbat care pe lângă soție trăește și cu drăguță 4 părechi; la olaltă 550 părechi.

La locul acesta amintesc că la notariatul public regesc din Caransebeș după a mea cunoștință s'a încheiat numai un contract la 16 Septemvrie 1893 sub Nr. 427 între Pavel Crașovan și Aloisă Mitrici ambii locuitori în Caransebeș.

Causele concubinării se pot reduce la următoarele împrejurări: legea militară, lacsitatea vieții conjugale și în parte decădența sēmțului religios și moral, carele prin introducerea căsătoriei civile se va și mai strica.

5. Starea bisericilor.

În cele 58 comune matere și filii ale protopresbiteratului cu finea anului 1893 au fost de

toate 51 biserici. Din aceste biserici sunt în stare bună 35, în stare de mijloc 11 și în stare slabă 5.

6. Cercetarea bisericii.

Satisfăcând concluderilor Prea On. sinod protopresbiteral Nr. 6 din 1889 mi iau voie a comunica Prea On. sinod protopresbiteral, că cercetarea bisericii după conspectele intrate la oficiul protopresbiteral a fost în duminică 7.5% în sărbători însă 16.2% adecă cercetarea bisericii în duminică și sărbători a fost cu 1% mai slabă decât în 1892.

Conspectul bisericilor și a poporului se alătură sub B.

(Va urma)

O cestiune de zi

(dialog între Tufescu, adiunct de pretură în disponibilitate, și între Brândușu, profesionist).

Tufescu [întâlnind pre Brândușu după un restimp de mai mulți ani]: Bună ziua Brândușu! ce bine-mi pare că te mai pot revedea. . . Pretenia noastră m'a adus ear la voi; v'am dorit mult precum dorește cerbul setos izvoarele apelor, și cu deosebire pre tine frate Brândușu. Pot să zic că tu ai fost ținta unică a călătorii mele.

Brândușu: Ce v'ei?! fratele Tufescu, cel cu mare renume în veselii. . . Bine ai venit neuitate prietene.

Tuf.: M'a adus dorul frate; voiam să mai revăd societatea noastră cea din zile bune de aici, unde am avut și eu parte de mult chef și voie bună; și la cine era să viu mai întâiu dacă nu la tine, cel dintâiu între amici. Spune-mi ce mai face cumătra Lia și cumătru Frunză? . . . Săracă lume bune zile mai erau când botezarăm pre Nițu „Huhurez“!

Br.: Ei, și-ți aduci aminte?!

Tuf.: Da cum să nu Brândușule; mi-pare că v'ed și acuma cum sburau căciulile în grădină la Urzică — urțul fetelor — când serbam triumful unei muzici de pisică, prin carea amicul nostru i-și rebunase o coșarcă dela Cornelia.

Br.: Atunci eram holtein, dară acumi sum însurat frate! . . . cu toate acestea însă îmi-mai aduc aminte și acum, și-ți pot spune că de când te-ai dus dela noi societatea întregă a simțit lipsa ta. Te-a jelit cocoana Safta pentru noutățile, ce-i aduceai în toate zilele, și pentru șozeniile, cari i picau așa de bine tronc la inimă; te-a jelit domnișoara Fia, te-a jelit Sănica, Nora, Soca, Lucreția și alte multe d-șoare; ba ce-i mai mult, te-au jelit grădini și flori, rădăchi și crăstăveți, cocoși-găini, cațel-purcel, și tot ce se află în orașul nostru, — și te doream cu toții, precum eara dorim primăvara ca să vină rîndunelele.

Tuf.: A-ha! model de dorințe bine potrivite: eu va doream ca *cerbul izvoarele apelor*, voi la rândul nostru mă doreați ca pre o *rîndenea*; — de, de s'ar potrivi totdeauna! Dară spune-mi cum te afii, ce mai faci, ești sănătos, voios, tare, mare, și voinic? ce-ți face nevasta? ai familie?

Br. Atâtea mă întrebă de nu știu ce să-ți răspund; voi începe eacă să-ț spun pre rînd: mă aflu bine, o mîn de pre o zi pre alta, sum sănătos, tare-mare precum mă ști, și voinic ca totdeauna: nevasta asămenea, copii n'am.

Tuf.: Ei, și ești vesel? . . . la asta nu mi-ai răspuns?

Br.: Adecă *vesel* nu sum frate; românește când zici *vesel*, să presupune că ești cu *chef*. Și acum tu, cum te afii și cum ți-ai petrecut de când te-ai dus dela noi?

Tuf.: Poți să ști ca încât e pentru acum, sum bine; precum vezi am ajuns la liman. De acum toate atîrnă dela tine, ca să mă pot afla bine și pre viitoriu, după cum e zisa „la prieteni, pretenii bine să fie.“

Br. Și până aci cum ți-ai petrecut de când ești dus dela noi?

Tuf.: Bine frate, ca toți românii cei iscusiti: *am vorbit multe fără de simbură; am susținut cu graiul lucruri neroditoare; cu deosebire dormind, am gândit foarte multe și mari fapte pentru popor și pentru viitoriu.*

Br.: Le ai plătit toate cu gura și cu gândul!

Tuf.: Patru luni am fost notariu substitut în Țărăcești; am lucrat și ostenit pentru sat, și prin politica înțeleaptă mi-am câștigat un nume nemuritoriu.

Br.: Și în ce chip?

Tuf.: Tot vorbind, tot gândind și petrecînd. Am fost un an și jumătate în altă funcție, am purtat afacerile d-lui solgabirău dela Cireșești: acolo ca adiunct am avut mult lucru, am făcut ispravă.

Br.: Și ce noutăți sunt prin Cireșești?

Tuf.: Prin Cireșești e ca totdeauna: prune multe, rachiu destul; lupta mare pentru treburi mici. Satul n'are dascăl și copii școală: judele nu se poate înțelege cu popa și cantorul cu biserica; judele vrea să fie mai mare ca satu, și satu decât cantorul.

Br.: Lucruri întoarse frate, lucruri proaste de oameni slabi.

Tuf.: Și ce noutăți sunt pre la voi?

Br.: La noi e tot ca la Cireșești: multe lucruri încurcate și nici unu înțelept; schimbări de oameni vrednici în oameni nemernici, din omenie în neomenie, din bunăstare în sărăcie; cu un cuvînt, în Cireșești, toți vreau să facă ceva, și nimene ceva de treabă.

Tuf.: Pentru Dumnezeu s'a întors lumea pre dos!

Br.: Ca pretutindenea Tufescule.

Tuf.: Slabă treabă în țara noastră! Dară nu te supăra, o se pun eu ceva la rînd. . .

Br.: Să te intrerup! . . . în toată privința îmi pare bine că ai venit la noi, un lucru însă mă face ca să mă bucur tare. . . Am să mă folosesc și de puterile tale pentru un scop după, care mă lupt. Respectul, persoana, cunoștințele, esperința și sfaturile tale vor isbuti a îndupleca pre Aureliu. . . . —

Tuf.: La ce să-l înduplece frate, ce ai cu Aureliu?

Br.: este o cestiune popească la mijloc. Îți-vei aduce aminte, că Aureliu e om cu învățatură, și ai să ști că la noi este lipsă de preot. Eu după multă socoteală și serioasă judecată, am aflat, că nimica nu ar fi mai potrivit pentru dînsul, decât să se facă preot; la această părere stăruiesc cu atîta mai vîrtos, cu cât știu, că astăzi

au ajuns toți oamenii cu minte la cunoștință, că numai preoții cu învățatură multă și cu inima bună pot să mai ajute poporul nostru. Și este de prisos casă-ți spun, că Aureliu este un om bun, cu frica lui Dumnezeu, cu purtare bună și cu credință; și acestea calități tare îl recomandă.

Tuf.: A-ha! Aureliu se se face preot?!

Br.: Și pentru ce nu?

Tuf.: Nu ști tu, că bietul creștin, carele vrea să se facă preot, mai întâiu are să se învoească a primi sărăcia de bună voe, apoi știu că sărăcia cu deosebire ție nu-ți place: mai bucuros vei fi gata a storce ori și când o cupșoară de vin, decât să iei în spate păcatele păcătoșilor, cari în testamentul lor nu-i lasă popii nimica. Mai departe acel biet creștin aspirant de a fi preot, primind darul, are să primească deodată și o răspundibilitate, nu pentru sine numai, ci pentru toți netrebnicii, pentru toate oile cele sterpe și rătăcite, și să se facă ținta multor atacuri a nepriceperii și a guralivilor; apoi știu că și în acestea împrejurări mai bine preferați însuși a fi *capra în grădina popii, decât popa în grădina caprii.*

Br.: Ean lasă glumele la o parte frate, eu nu glumesc; mă interesez tare de Aureliu, și nu aș voi bucuros, ca să se facă fie-ce din trăsul, ci să se facă un om de Doamne-ajută, un om pentru fapte.

Tuf.: Și cari sunt motivele cele adevărate, cari te fac a dori să vezi pre Aureliu preot?

Br.: Onoarea familiară *una*, căci ști că e din rudenii noastră; interesul poporului, care ar afla un bun sprijinitoriu și apostol în Aureliu — doană; și a treia onoarea lui proprie ca reprezentant adevărat și părinte bun al poporului.

Tuf.: Și pentru ce să nu întreprindă mai bine o altă carieră? (nu vezi tu, că de va învinge căsătoria civilă nu vom mai avea lipsă de preoți), au nu vezi tu însuși ce soarte au preoții. — Condemnați a trăi din grația poporului, carele încă nu a ajuns până acolo, ca să vadă în un preot aceea ce vezi tu. Vorbești de onoare, și de nu ști ce alte fleacuri: au doară ai voi ca bietul Aureliu să abdică de ori ce speranță, și să se mulțamească a trăi cu *Duhul* și cu *adevărul*, pentru onoarea de a-l numi cine-va *părinte*?

Br. Frate Tufescule, eu ți-am spus, că-mi pare bine de venirea ta, știind pozitiv că mi-vei ajuta a realiza scopul acesta; nu mă face să mi vied perdată credința pusă în tine. Eu nu vied așa de miseră cariera preoțască precum ți-să pare ție. Ai drept, că vieța preoțască nu e prea strălucitoare, nu e prea atrăgătoare; am văzut preoți mergând dimineața la biserică, și după biserică la câmp cu sapa și cu coasa; am văzut și preoți insultați de lumea nepricepută, și preoți cărora li-se imputa ne-capacitatea de a face dintr'o lume rea o lume bună și încă curând, pre când imputătorii, preinși oameni înțelepți, nu-și implinesc nici datorințele către pozițiunea și persoana lor proprie; am văzut preoți calumniați pentru onoare, desprețuiți pentru dreptate și huliti pentru însaș modestia traiului lor; — dară trebuie să ști, că adevărul

și meritul vor învinge, și adevărul și meritul mai curând ori mai târziu, vor da și preotului ceia ce i-să cuvine după dreptate.

(Va urma)

Anunț bibliografic

„Nazarenismul, istoria și ființa lui“

Este în genere cunoscut, că în Ungaria sub numele de „nazareni“ de câțiva ani încoace, a început a se lăți o sectă, a cărei idei fundamentale sunt protestantice; pe lângă acestea abandonând încă botezul copiilor, serviciul militar și jurământul, ignorând ori-ce cultură și știință, și nevoind să știe absolut nimica de naționalism. Nutresc o ură neîmpăcată față de credincioșii ori cărei alte confesiuni.

Această sectă s'a lătit atât între magiari și nemți cât și între români și sârbi, și cu deosebire pentru aceste două națiuni din urmă este foarte periculoasă.

Cu toate acestea în întreaga literatură teologică ortodoxă nu posedeam până acum nici un op, care să tracteze în un mod suficient despre această sectă.

În timpul din urmă a întreprins o astfel de lucrare un talentat tiner sârb d-nul *Vladimir Andrieviciu*, teol. abs. de Carloveț, iar de prezent — pentru a-și însuși o cultură mai înaltă teologică — frecventant al facultății teologice dela universitatea de aici.

Opul, care poartă titlul de mai sus, premiat de societatea literară „Matiza Srpska“ cu 200 fl., s'a tipărit la Neoplanta, în tipografia mănăstirilor sârbești, se estinde pe 14 coale octav mare (Prețul 1 fl. 20 cr.)

Din însuș conținutul acestei valoroase cărți se poate vedea silința și serioșitatea autorului: În cap. I tratează despre originea numelui „nazarinean“ și toate acele secte, care până acuma s'au numit cu acest nume (pag. — 20). În cap. II schițiază acele secte protestantice mai vechi și mai mari, în care el află basa nazarenismului. Acestea sunt Pietismul, Pietismul herrnhutean, Anabaptismul și Baptismul (pag. 41). În cap III se ocupă cu biografia întemeietoriului sectei nazarenilor: Samuil Heinrich Frölich la început pastor calvin (născ. la 1803 în cantonul elvețian Aargau, rēp. 1857 în Strassburg. Această biografie se estinde pe 50 pagini (pag. — 91). În cap IV espune lățirea sectei în Ungaria (pag. — 106). În cap V arată punctul de plecare dogmatic și moral al nazarenilor. (pag. — 166). Aici espune autorul pe larg învățătura nazarenilor despre cuvântul lui Dzeu; despre biserică lui Cristos; despre s-tele sacrameente. Raportul bisericii pământești către cele cerești. Opinia lor despre creștinism ca o religione curat spirituală. Socotința lor despre sărbătorile bisericii ortodoxe, simboale și rituale. Mai departe se descrie o convenire religioasă a lor, și în fine

judicata lor despre stat, serviciul militar și jurământ. În cap VI sunt descrise câteva tablouri din viața nazarenilor. Prin acestea a voit autorul să arăte că nazarenii nici pe departe nu sunt așa de sănți și fără prihană, precum voiesc a se arăta lumii. În cap VII (pag. — 204) sunt înșirate măsurile mai însemnate luate atât de guvernul magiar cât și de singuratiche confesiuni din țară contra lățirii nazarenismului. În fine cap VIII (pag. — 221) arată cauzele repedei lățiri a nazarenismului între sârbi. Atrage atențiunea asupra faptului, că acestei invasiuni și lățiri se va putea preveni numai prin predică continuă, prin catihisațiune serioasă, prin dezvoltarea simțului național și prin ridicarea vasei stării preoțești. Arată care trebuie să fie ținuta preotului ortodox față de nazareni, și termină cu admonierea, ca conaționali sei, să nu se depărteze dela ortodoxim, pentru-că numai această credință este *unica adevărată credință creștină*.

Autorul se bazează la lucrarea sa — pe lângă întrebuițarea unui însemnat număr de isvoară germane, rusești și magiare, a căror valoare bibliografică pe acest teren este deja recunoscută — cu deosebire pe propria-i experiență și nemijlocitu-i contact cu nazarenii

Nu există nici o îndoială, că un astfel de op în această cestiuie este de mare valoare. Și valoarea lui este cu atât mai mare, cu cât mai mare devine pericolul lățirii acestei secte stricăcioase. Iar votarea legii căsătoriei civile din zilele trecute va avea de sigur ca urmare lățirea în un mod mai simțit a sectei, pentru-că până acuma pe mulți ti reținea de a trece la nazarenism frica, că copii lor vor fi nelegiuți.

Gratulăm d-lui Vladimir Dimitrieviciu la această succasă lucrare, și ar fi dorit, ca în timpul cel mai scurt să se traducă și în limba română al cărei folos se va arăta în mod eclatant.

Cernăuți, 30 Iunie 1894.

George Proca.

Invitare de abonament

la

„Foia diecesană“.

Mulțumind tuturor pentru binevoitoriul sucurs material și spiritual, ce l-au dat pân'acuma pentru susținerea acestei foi, îi rugăm totdeauna, ca și pe viitorul să sprijinească întreprinderea noastră, cu atât mai vârtos, pentru-că această foie are o misiune mai înaltă culturală și anume: înaintarea intereselor noastre bisericesci, școlare și sociale.

Deschidem deci un nou abonament pe semestrul II. al anului 1894. cu prețurile de pân'acuma și adecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an întreg 5 fl. — cr. sau 10 coroane.
pe jumătate de an 2 fl. 50 cr, „ 5 „

Pentru România și străinătate:

pe un an întreg . . . . . 14 franci.
pe jumătate de an . . . . . 7 franci.

Redacțiunea și Administrațiunea.

Varietăți

*Esamenele dela instituttele noastre diecesane s'au încheiat Marți în 28 Iunie v. În decursul esamenelor, ce au durat două săptămâni, atât P. S. S. Domnul episcop diecesan Nicolae Popea, cât și alți oaspeți bine-voitori institutelor noastre prin controlarea răspunsurilor date de elevi și prin dese întrebări au căutat a se convinge despre progresul elevilor în obiectele propuse și despre temeinicia cunoștiințelor câștigate Prete tot luat sporiul făcut în acest an este îndestulitoriu. La *pedagogie* au obținut în curs. I calculul general: *eminentă*: Ioan Cotêrlă, Ioan Cioc, Pavel Miclea, Eva Ogrin, Ioan Dorca, Ana Seracin, Ioan Naia, Ermina Radulescu; *prima* au 18 elevi. În curs. II au *eminenta* Iosif Olariu, Mihaiu Cristescu, Damaschin Marian și Aurora Liuba; 16 elevi au *prima* și 2 *secunda*. În curs. III au eșit *eminenți*: Petru Tătucu, Constantin Vlad, Elena Cojocariu și Iosif Toader; trei elevi au *prima* și 2 *secunda*. — La *teologie* au obținut în curs. I Iancu Ișfan, Iosif Birta și Sava Secoșan calculul general *eminent*; 2 elevi *bun*; 4 *suficient* și 2 *nesuficient*. În cursul II sunt *eminenți*: Iosif Serafin și Alesandru Bărboniu; un elev are *bun* și 8 *suficient*. În cursul al III au calculul general *bun* 3 elevi și *suficient* 5 elevi.*

Prea sântia Sa s'a despărțit de elevii anului acestuia cam cu cuvintele:

Cu ajutorul lui Dzeu se terminară și esamenele din acest an și tot-odată și anul școlastic. Eu am urmărit cu multă plăcere răspunsurile date și cu bucurie trebuie să zic și acum, că pe baza răspunsurilor rezultatul este îndestulitoriu, firește în general, dar cred tot-odată, că cel ce știe răspunde în examen acela își va fi dat silința și în clasă în decursul anului. De altmintrele în privința aceasta Dnii profesori vor ști mai bine a apreția ostenelele și silința voastră, mai bine vor ști apreția valoarea voastră. Dar iubitorilor una se n'o uitați și adecă, după cum veți ști, nu ați învățat pentru școală nici pentru esamene, ci pentru viață. Cu deosebire voi, cari veți ajunge în poziția a conduce poporul, ce se va încredința grijei voastre, și să luminați tinerimea, voi zic, cari aveți o așa înaltă chemare, trebuie să vă pregătiți, ca lumina, ce veți avea să o împărtășiți poporului la timpul său, să o aveți asi-

gurată. Din învățăturile câștigate mai știți, că nu e destul să rămâneți numai cu aceea ce ați învățat și să nu mai cetiți și repetați, pentru că omul e om și uită aceea, ce a învățat. Apoi știți, că mai pre sus de toate este religiozitatea și moralitatea; de voi să ține mai cu samă răspândirea acestor două principii creștine, voi sunteți chemați, ca la timpul său să promovați religiozitatea și moralitatea în poporul nostru și tinerimea noastră, căci și voi înșive veți fi cunoscând, că religiozitatea și moralitatea sunt baza culturii, educațiunii și civilizațiunii și că unde nu sunt religiozitate și moralitate, acolo nu e nici o ființă de o valoare adevărată. Fie omul cât de învățat, dacă inima lui nu-i cultivată, atunci făcutu-s'a, precum zice sânta scriptură, aramă sunătoare — va vorbi multe, dar nu va avea fapte frumoase, fapte nobile. Mai departe zic ca învățăturile aceste frumoase, folositoare, necesare să le întipăriți adânc în mințile și inimile voastre și se urmați lor, căci în chipul acesta veți deveni fii adevărați ai bisericii, națiunii și patriei. Cu acestea aducând mulțămitele mele Dlor Profesori, cari ca buni părinți s'au ostenit și asudat de v'au instruat în decursul anului și împărtășindu-Vă binecuvântarea mea arhierescă zic, ca Dzeu să vă ie în scutul seu și să vă apere pe cararea cea grea și frumoasă în viața voastră. Vă poftesc drum bun, norocire și toate cele bune!

Necrolog. Sabin P. Barcianu proprietariu, dirigent al economiei de instrucțiune comitatense, președinte al comitetului parohial etc., s'a mutat la cele vecinice Joi, în 5 Iulie la oarele 8 seara, după grele și îndelungate în al 33-lea al vârstei și în a 5-a lună a prea scurtei sale fericiri casnice. Rămășițele pământești ale decedatului s'au așezat spre odihna de veci, Sâmbătă 7 Iulie, la oarele 3 după ameazi, în cripta familiară din Reșinariu. Fie-i memoria binecuvântată!

— Maiorul *Petru* cavaleriu de *Popoviciu*, de naștere din Orșova, care trăia în Gratz în retragere s'a hotărât împreună cu soția sa a se sinucide. Ambii soți moșnegi își esecutară hotărârea lor astfel, că s'au legat unul de altul și de odată să aruncară în adâncimea fluviului Mur. Nefericitul tată a lăsat o scrisoare după sine, în care învinovățește pe decăzutul său fiu Stefan, care prin purtarea și prin faptele sale a împins la moarte pe încărunțiții săi părinți.

15 procese de presă i s'a intentat „Dreptății“ din Timișoara. — *Curia a întărit sentințele* aduse la Cluj în procesul Memorandului.

Nr. 844 A. 1894.

Concurs

Din partea Comunității de avere a fostului regiment conf. rom.-banatic Nr. 13 se scrie concurs pentru un *stipendiu de 340 fl.* care sumă se va distribui celor-ce doresc să frecventeze academia

silvanală din Șemniț (Selmezbánya) în decurs de 3 ani după oaltă până la terminarea studiilor, ce se predau la aceasta academie.

Solvirea stipendiului se efectuește pe lângă cuitanțe timbrată, vidimata din partea directoratului academei silvanale, în rate anticipative de câte 75 fl., ear restul de 40 fl. se dă imediat înainte excursiunilor practice, care se fac cu elevii academei.

Petițiunile timbrate ale acelor ce doresc să obțină stipendiul acesta au să fie ajustate cu următoarele documente:

1. Atestat de moralitate dela primăria comunală,
2. Testimoniu de maturitate despre absolvirea vre-unui gimnasiu sau școale reale, și în fine pe-tentul trebuie să observe, că este gata a să deobliga prin revers a sta după absolvire în serviciul Comunității de avere cel puțin 10 ani de zile.

Petițiunile sunt a să subșterne la comitetul Comunității de avere din Caransebeș, până la finea lui Iulie a. c.

Rugările mai târziu intrate nu se vor lua în considerațiune.

Acest concurs se publică cu observarea, că între competenți cu calificațiune egală se vor preferi fii împăduriților acestei comunități.

Din ședința comitetului comunității de avere ținută la 2 Iulie 1894. 1—1 [38]

Nr. 278 F. G. 1894.

Concurs

Spre conferirea de stipendii noave din „Fondațiunea lui Gozdu“ pe anul școlastic 1894/5 pentru studiile mai înalte se scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originali sau autenticate de notariu public:

că sunt fii de cetățeni ungari și să țin de biserica ortodoxă orientală română, spre care scop se cere ca pe lângă atestatul de botez să alătore și adeverință dela parohul respectiv ca și în presinte sunt greco-orientali; că studiază cu succes bun la vreun institut public din patrie, ceea-ce frecuranții dela gimnasiu să documenteze cu atestat despre anul școlastic 1893/4, ear cei dela facultăți cu indice despre toate cursurile ascultate; că nu sunt în stare a să susținea la studii din averea proprie sau a părinților lor.

2. Cei-ce vor să studieze la vre-un institut afară din patrie au să-și esopereze concesiune ministerială.

3. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunei lui Gozdu (Budapest, király u. 13 sz.) până la 1. August, a. c. cal. n.

4. Totodată să provoacă stipendiștii actuali ca până la terminul susindicat să arete rezultatul studiilor din anul școlastic 1893/4, căci altcum li-se va sista stipendiul.

5. Petițiunile cari nu sunt instruate cu documentele amintite în concursul present sau sosite după terminul scris, nu se vor lua în considerare.

Din ședința reprezentanței fundațiunei lui Gozdu ținută în 5. Aprilie, 1894. n.

Estradat prin

George Bogoeviciu,
notariu.

Mersul trenurilor

pe liniile bănățene ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1. Maiu n. 1894.

Timișoara — Orșova

Tr. acc. 704 I. II.	Tr. d. pers. 708 I—III.	Espr. or. 702 I.	Tr. d. pers. 726 I—III.	Tr. m. 728 I—III.	Stațiuni	Tr. d. pers. 725 I—III.	Espr. or. 701 I.	Tr. d. pers. 707 I—III.	Tr. acc. 703 I. II.	Tr. m. 727
2:25	7:00	1:30	8:30		Budapeșta		2:10	8:30	1:25	—
5:58			11:35	6:25	Arad	9:44			3:44	10:55
8:02	5:25	6:47	6:15	9:40	Timișoara Iosefin	7:13	8:49	8:28	7:42	3:28
8:14	6:07		6:33	10:01	„ Fabrică	7:00		8:15	7:31	3:12
8:49	6:57		7:26	11:21	Topoloveț	5:53		7:25	6:56	1:56
9:23	7:42		8:21	12:39	Lugoș	5:10		6:48	6:28	12:55
„	8:01		8:41	1:09	Gavoșdia	5:50		6:22	„	12:10
„	8:23		9:07	1:44	Cav. Sacul	4:28		6:02	„	11:39
10:25	9:10		9:33	3:55	Caransebeș	4:05		5:39	5:39	11:05
„	9:27			3:17	Cârpa			5:16	„	9:25
„	9:54			5:05	Slatina			4:57	„	8:43
11:16	10:09			5:27	Armeniș			4:45	„	8:16
11:35	10:22			5:55	Teregova			4:35	4:40	8:01
„	10:44		6:32		Poarta orientală			4:23	4:30	7:40
„	11:39		6:55		Cornia			4:01	„	7:03
„	11:13		7:14		Crușoveț			3:44	„	6:32
„	11:24		7:37		Iablanța			3:31	„	6:10
„	11:37		8:02		Mehadia			3:15	„	5:34
12:28	11:47	11:05		8:17	Băile erculane		4:35	3:02	3:21	5:12
12:30	11:59			8:39	Toplet			2:46	3:08	4:49
12:56	12:16	11:31		9:05	Orșova		4:05	2:25	2:51	4:10
1:20	12:40	11:45			Verciorova		3:40	1:09	2:19	
1:40	6:25	10:55	Sâmbătă		Bucuresei		7:10	1:25	5:50	
		8:00	Luni		Constantinopol					
						Sâmbătă	2:00			

Timișoara — Baziaș (și Ciacova)

Tren de persoane			Stațiuni	Tren de persoane		
1702 I—III.	1706 I—III.	1704 I—III.		1701 I—III.	1705 I—III.	1703 I—III.
5:35	12:00	8:10	Timișoara Iosefin	7:32	3:17	8:59
5:58	12:24	8:32	Șag	7:09	2:53	8:34
6:15	12:39	8:47	Jebel	6:54	2:38	8:16
7:28	1:12	9:20	Ciacova	5:37	12:05	7:37
6:36	12:55	9:03	Voitec	6:35	2:20	7:47
6:53	1:15	9:21	Deta	6:22	2:07	7:34
7:16	1:39	9:42	Stamora	5:56	1:38	7:06
7:54	2:12	10:17	Vârșeț	5:26	1:07	6:35
8:30	2:48	10:50	Iasenova	4:42	12:24	5:29
8:53	3:09	11:11	Biserica-Albă	4:22	12:04	5:09
9:11	3:27	11:29	Baziaș	4:00	11:40	4:45

Voitec — Reșița

Tren. mest.		Stațiuni	Tren. mest.	
3312 I—III.	3314 I—III.		3311 I—III.	3313 I—III.
6:50	9:10	Voitec	6:10	7:33
7:46	9:57	Gătaia	5:28	6:50
8:14	10:19	Morittfeld-Șoșdia	5:11	6:23
8:33	10:36	Gherteniș	4:54	6:00
8:46	10:47	Jidovini	4:43	5:48
9:08	11:07	Bogșa-rom.	4:25	5:26
10:00	11:31	Bogșa-mont.	4:00	5:00
11:45		Reșița		2:30

Iasenova — Anina

Tren mestecat			Stațiuni	Tren mestecat		
3418 I—III.	3412 I—III.	3416 I—III.		3413 I—III.	3411 I—III.	3417 I—III.
	8:35	10:55	Iasenova	4:34	5:24	
	9:01	11:21	Iam	4:11	5:01	
	9:52	12:08	Răcăjdia	3:28	4:18	
6:45	10:50	12:40	Oravița	3:00	3:50	
7:17	11:21		Măidan		7:40	
8:08	12:03		Lisava		6:32	
9:18	1:13		Crașova		5:19	
9:56	1:51		Anina		4:30	

